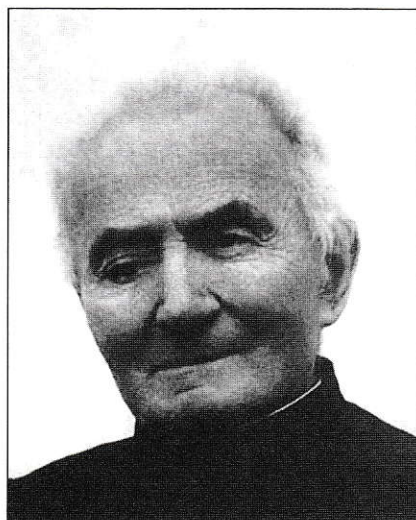

Kimlei emlékünnepe

150 éve született Mersich Máté

Mersich Máté 1850. szeptember 19-én született Répcesarudon, a ma Ausztriához tartozó gradistyei horvát településen, Frankenauban (Frakanava). Az elemi iskolát szülőfalujában végezte, majd a kőszegi bencés gimnáziumban jeleskedett. Innen Győrbe vezetett útja, ahol a gimnázium felsőbb osztályaiban „kitűnően érettnék” nyilvánították. A Papnevelő Intézetben tanulmányai elvégzése után 1876-ban pappá szentelték. Az ausztriai Nikitsch és Grosswarasdorf híveinek lett lelképásztora, míg 1879-ben Horvátkimlére került.

Ott tevékenykedett és alkotott a sivár paplak magányában, oktatta a hitet, szolgálta az Urat és népet. Szüntelenül a hit és az anyanyelv megőrzésére buzdított. Tudományos értekezései és tanulmányai: matematikai, fizikai, csillagászati, filozófiai, erkölcsstani, teológiai kérdéseket feszegettek. Horvát nyelven íródott Mersich Máté tankönyveit az elemi iskolákban használták. 1900-ban előadást tartott Bécsben a világ katolikus tudósainak V. kongresszusán. A horvát, magyar és német nyelv mellett, megtanulta a latint és a görögöt, de megismerkedett az angol, francia és az orosz nyelv alapjaival is. Viszonylag későn, 52 éves korában jelent meg nyomtatásban első költeménye. Már nem érthette meg első verseskötetének kiadását. Önálló kötete ugyanis halálának ötödik évfordulóján látott napvilágot, Neusiedl am See-ben, a Horvát Kulturális Egyesület gondozásában, melyet azután továbbiak is követtek. Szerkesztője volt több horvát nyelvű kalendáriumnak, s rendszeresen jelen-

tek meg versei, cikkei az 1910-1922 között kiadott horvát nyelvű lapban, a „Hrvatske novine”-ben is, mely ezen időszakban a horvátok jelentős fórumává lépett elő.

Mersich Mátétól – aki vezetéknevéhez hozzátoldotta a Miloradits költői nevet (milo raditi = jó kedvvel, örömmel dolgozni) – származtatják 1928-ból az ausztriai és nyugat-magyarországi horvátok területi elnevezését, mármint a „Gradistye”-t és a „gradistyei horvátok”-at.

1961-ben, szülőfalujában szobrot állítottak emlékének. Irodalmi munkái csaknem teljes egészében

feldolgozásra kerültek, így olvashatók műfordításai, mint például Puskin: „Mese a halászlőről és a halról”, avagy Petőfi Sándor: „Távolból” című költeménye, Vörösmarty Mihály „Szózat”-a, horvát nyelven. Jelentős tudományos pályáját még számos ismeretlen és csak kéziratban létező munkájában kutatják. Három évvel halála előtt – közel kétezer kötetes – felbecsülhetetlen könyvtári gyűjteményét a pannonhalmi apátságnak ajándékozta. Kimlén a helyi horvát kórus, és a falu egyik utcája is nevét viseli. Az ugyancsak róla elnevezett alapítvány a horvátul tanuló kisiskolásokat és egyetemistákat támogatja. A templom tövében 1993-ban avatták fel Balázs András falfaragóművész Mersichet ábrázoló szobrát.

Így történt ez idén szeptember 16-án is, amikor születésének 150. Évfordulóján a kimlei Horvát Kisebbségi Önkormányzat emléknapot rendezett. Az ünnepélyes megemlékezésen Skrapits Lajos megindultan szavalta el Miloraditshoz írott versét, majd a gradistyei himnusz elhangzása után a jelenlévők helyezték el koszorúikat. A gradistyei Mersich-kutató akadémikus, Bencsics Miklós, valamint dr. Horváth József, Kimle monográfiájának szerzője, előadásokban méltatták a gradistyei horvátok utolsó polihisztorát.

Mersich Máté hagyatékából kiállítás nyílt. Erre az alkalomra a közeli Bezenyéről is érkezett folklórcsoport. A szombathelyi „Djurdjice” horvát vegyeskórus, valamint a helyi „Mali Dunaj” énekkar, dallal és tánccal is színesítette a programot.

A Mersich-sírhelyet helyiek és gradistyei horvátok is rendszeresen felkeresik

H. T.